ڕاگەیاندنی یەکێتی کۆمۆنیستەکان لە عێراق سەبارەت بە پرسی ڕیفراندۆم لە هەرێمی کوردستاندا

بەدەستپێشکەری و بڕیاری سەرۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان، مەسعود بارزانی، رۆژی ٢٥ ی مانگی ئەیلولی داهاتوو وەک رۆژی ریفراندۆم و گشتپرسی لە هەرێمی کوردستاندا دیاریکرا. بڕیارە خەڵکی کوردستان لەو ڕیفراندۆمەدا، بەتایبەتی لەهەر سێ پارێزگاکەی هەرێمدا، لەو رۆژەدا بە «بەڵێ» و «نەخێر» دەنگبدەن بەوەی کە سەربەخۆ بن لە عێراق یاخود لەچوارچێوەی ئەو دەوڵەتەدا وەک هەرێمێک بمێننەوە.

ئەم بڕیارە لەکاتێکدایە کە قۆناغی دوای داعش پێشبینی توندبوونەوەی کێ بەرکێ و ململانێی زلهێزەکانو دەوڵەتانی ناوچەکەو لایەنە عێراقیەکان بە دەستشکانەوەی یەکترو پچڕینی بەشی زیاتر دەکرێ. لەم بارودۆخە تازەیەدا تاڕادەیەک تەرازووی هێز بەزەرەری پارتی دیموکراتی کوردستان شکاوەتەوە، ئەو پارتە بەهۆی هاوکاری تورکیا و داعش، بەهۆی سیاسەتە ستەمکارو تاکڕەویەکانی لەکوردستاندا، بەهۆی سەرکێشیەکانی لەگەڵ بەغداو ناوەندا، بەهۆی شکستی سیاسەتە ئابوریەکانی لەناوخۆ و دەرەوەداو شکانەوەی باری قورسی قەیرانە ئابوریەکان بەسەر خەڵکی کوردستاندا، وە سەرباری ئەوانە کارەساتی سەر ئێزیدیەکان و دروستبوونی هێزگەلێک لەناوچەکەدا کە رۆحی بەرەنگاریەو هەستانەوەی لە ناخی شکستا دروستکرد ، وە سەرهەڵدانی ئەزمونی رۆژئاوا لە سوریاو دەرکەوتنی ئەزمونێکی تر بەتام و رەنگ و بۆیەکی جیاواز لە ئەزموونی ستەمکارانەی هەرێم،....، بەهۆی گشت ئەوانەوە کەرقی دەسەڵاتەکەی هاتەتەخوار، و بڕیاری ڕیفراندۆم درێژەی هەوڵەکە لەسەر ئاستی ناوخۆی هەرێم و عێراق و ناوچەکە بۆ قەرەبووکردنەوەی ئەو شکستانەو هاتنەوە مایە.

بۆ پشتگیری لەو هەوڵە تورکیا رۆڵێکی کارا دەگێڕێ, هەرچەند لەرەو لەوە ئەردەگان و سەرانی تورکیا هۆشداری دەدەن لە ئەنجامدانی ریفراندۆم، بەڵام لەڕاستیدا ئەم هەنگاوە بەبێ ڕاوێژ لەگەڵ تورکیادا نەبووە، تورکیا کە دەترسێ لەقۆناغی دوای داعش، کەهاوپەیمانێکی سەرەکی خۆی و ووڵاتانی کەنداوبوو ، ناوەند

بەهێزبێتەوەو دەسەڵاتی ئێران لەناوچەکەدا زیاتربن، لەو پێناوەدا دەیەوێ پارتی دیموکراتی کوردستان وەک هاوپەیمانێکی دڵسۆز لەهەرێمدا بەهێز بمێنێتەوەو کوردستان وەک قەوارەیەك لەڕێگەی پارتیەوە لەژێر دەستیدا بێ، و ببێ بەهاوکارو هاوپەیمانی سونەکان لەعێراق و ناوچەکەدا، لەبەر ئەم هۆیانە ئێران بۆ دژایەتی ریفراندۆم و کەمکردنەوەی کاریگەریەکانی یاخود پووچەڵکردنەوەی، هاتۆتە سەر هێڵی گەرم و هەم ڕاستەوخۆ و هەم لەڕێگەی ناوەندەوە گوشارەکانی زیادکردووە.

هەروەها ئەم بڕیارە ئەگەرچی بەفەرمی لەلایەن ئەمریکاو رۆژئاوا□ پ□شوازی لێناکرێ، بەڵام هاوکات لەگەڵ دژایەتی ڕاستەوخۆیان بەرەو ڕوو نیە، چونکە ئەوانن ئاوری شەڕو جەنگی نەتەوەیی و تائیفی خۆشدەکەن و جاروبار لەڕێگەی ئەم سیناریۆو پڕۆژانەوە پاڵ بەپێکهاتەکانەوە دەنێن بکەونە بەرانبەر یەکتر، وە دەست بەباڵی ئەم هێزانەوە دەگرن، لەسایەی ئەواندا و بەهۆی ئەوانەوە پارتی و یەکێتی و هاوکارەکانیان لەکوردستاندا دەسەڵاتێکی چاوچنۆکی سەرمایەدارانەی ستەمکارانەیان ساغکردۆتەوە، سەرانی کورد وەک گەورە سەرمایەدارو بزنسمانی ناودار لەئەمریکاو ووڵاتانی ئەوروپادا فەرشی سووریان بۆ ڕادەخرێ و دەرگای بانکە گەورەکان بەڕووی پارە تاڵانکراوەکانیاندا دەکرێتەوە، ئەگەر سبەی بەقازانجی خۆیانی بزانن هەر ئەمانە دەکەن بە میرو سوڵتانی بیرو چاڵە نەوتەکان و ناوی لێدەنێن دەوڵەت! ئەوانن کە لایەنگری «دەوڵەتە فاشیلەکان» و دەسەڵاتە میللیشیایەکانن بۆ پاراستنی بەرژەوەندیەکانیان لەناوچەکەدا.

لەلایەکی ترەوە هەڵوێستی فەرمی حکومەتەکەی عەبادی و هێزەجیاوازەکانی ئەو حکومەتەو هەڵوێستی ئێران و ووڵاتانی تر لەمەڕ پڕۆژەی ریفراندۆم بۆ جارێکی تر ئەوەی دەرخست کە ئەو مەترسیانەی لەدەرگای هەرێم دەدەن چەند زۆرو زەبەندن. دەوڵەتانی ناوچەکە، تاچ ڕادەیەک لەپیلاندان لەدژی خەڵکی کوردستان، چۆن بەهەزارو یەک بیانوو مافی دیاریکردنی چارەنوس بەخەڵکی کورد رەوا نابینن و پیلان دەگێڕن، لەگەڵ یەکتر سات و سەودا دەکەن و خۆیان ئامادە دەکەن بۆ رەتکردنەوەی پێشهاتەکانی، هێزگەلی بۆ ئامادە دەکەن و بەشێوەی جۆراوجۆر کەوتونەتە هەڕەشەو گوشارو دانانی گەمارۆ، وەحکومەتی بەغداد چۆن کەوتۆتەخۆ بۆ کەمکردنەوەی دەسەڵاتەکانی هەرێم و پەراوێزخستنی. کۆی ئەو ه□□و□یستە نەگۆڕانە کەدووپاتکرایەوە نیشانیدا سەربخ□یی بە گفتوگۆو دانوستان و

ڕێگاچارەی دیموکراسی فەرمانەی چەند دوورە لەواقعی سیاسی و کۆمەڵایەتی و سەربازی ئەم ووڵاتەو ناوچەکەوە، وە دەسەڵاتدارانی هەرێم لەبری ئامادەکاری جددی، لەبری بەرەنگاری، لەبری پلانی ووردو چڕ بۆ پووچەڵکردنەوەی مەترسیەکان، بە کەمکردنەوەی هەڕەشەکان، دەستەووەسانن و زیاتر کەوتوونەتە سات و سەودا لەگەڵیان، تەنانەت خەریکن پڕۆژەی ڕیفراندۆم دەکەن بەسیناریۆو بۆ ئەو مەبەستە بەکاریدەهێنن. هەر بۆیە هیچ ئامادەکاریەک نابینرێ بۆ ئەوەی زەمینەی سەربەخۆیی، زەمینەی قەوارەیەکی سیاسی نوێ بە ژیان و دەسپێکردنێکی نوێ لەئارادا بێ.

لەسەر ئاستی ناوخۆش ئەم پڕۆژەیە دابڕان نیە و ناشتوانێ دابڕان بێت لەو سیاسەتانەی پارتی و یەکێتی و هاوبەشەکانیان لەئەزمونی حوکمڕانیاندا بەسەر ئەم هەرێمەدا سەپاندویانە، بەڵکو ئەڵقەیەکی ترەو درێژەی تەقەلای کۆی ناسیونالیزمی کوردە بۆ بەهرەمەندبوون لە دەسەڵاتی زیاتر بەسەر خەڵکی کوردستاندا، هەر بۆیە دەیانەوێ لەڕێگەی یاریکردن بەستەمی میللییەوە، پارسەنگ دروستبکەن بۆ قەرەبووکردنەوەی شکست و ئابڕوچوونەکانیان و سەقامگیرکردنی زیاتری پێنتەکانی دەسەڵاتێکی ستەمکاری. لەم سۆنگەیەوە قسەکردن لەبارەی گەڕانەوە بۆ ڕای خەڵک و پرسپێکردنی تەنها خۆڵ لەچاوکردنە و باس لەسەربەخۆیی تەنها بریتیە لەوەی لەناوخۆدا ڕەهاترین لەدەسەڵاتدارێتی و دەستکراوەتر بن لەخۆشخزمەتی بەسەروەرەکانیان. ئەگینا ماوەی ٢٦ ساڵە زۆرینەی خەڵکی کوردستان بە تەواوی لەسیاسەت و ئەکتی سیاسی دوورخراونەتەوە و بەپێی ئەو بونیادە لەدەسەڵاتدارێتی کە لەئەزموونی هەرێمدا ساغکراوەتەوە، شارو شارۆچکەکان تێکڕا لەدەسەڵات خراون و کۆی دەسەڵاتەکان لەبونیادێکی قوچەکی حزبی- حکومی دا کۆکراوەتەوە، لەناو ئەویشدا بازنەی بڕیاردان تاهاتووە تەسکتربۆتەوە و کۆی دەسەڵاتە ئابووری و سیاسیەکان لەدەستی کەمینەیەکی ستەمگەردا قۆرخ کراوە، بۆ پاراستنی ئەم قۆرخکاریە و بۆ دابەشکردنی دەسەڵاتەکان و دەستاودەستکردنی لەناو خۆیاندا پەرلەمان و حکومەتی هەرێمیان کردووە بەچوارچێوەو ئامراز، کە لە ئێستادا بەهۆی پەرەسەندنی ناکۆکیەکانیانەوە ئەم چوارچێوەیەش لەنێوچووەو بەدەسەڵاتە حزبیەکان پڕکراوەتەوە.

لەم ڕوانگەیەوە ئەگەر پەرلەمان کارا بێ یان پەکخرا بێ، شەڕ لەگەڵ سەرۆکە تاکڕەوەکان بکات یاخود بوکەڵەیەکی دەستی ئەوان بێت، هیچ لەو ڕاستیە ناگۆڕێ کە لەکوردستاندا هەموو دەسەڵاتەکان لەدەستی کەمینەیەک دایەو بە بەرژەوەندی ئەو یەکلاکراوەتەوە، لەباشترین

د□خ□دا پەرلەمان ناتوانێ ئەو بونیادە ستەمکارانەیە بگۆڕێ و دەسەڵات لەپارت وسەرۆکە خاوەن میللیشیاکان وەربگرێت، بەڵام دەتوانێ ڕەوایەتی پێبدات، وە ئەگەر سبەی بگەن بەسازان و ڕێککەوتن و کارای بکەنەوە بۆ رەوایەتی بەپڕۆژەکەیان یان بەبیانووی نائامادەیی ڕیفراندۆم دوابخەن بۆ کاتی ه□□ب□ژاردنە گشتیەکان (پەرلەمان و سەرۆکایەتی هەرێم) دیسانەوە ئەوە ناتوانێ چاکسازی بێ لەجەوهەری پڕۆژەی ڕیفراندۆمداو لەو ڕاستیەش ناگۆڕێ کە ئەو پڕۆژە مەحاڵە بگۆڕێ بەشتێکی ترو هەرچەشنە هەوڵێک لەو بارەیەوە لەخۆشباوەڕی زیاتر هیچی تر نیە.

لەڕاستیدا پڕۆژەی ڕیفراندۆم، جارێکی تر ئەوەی سەلماند کە دەسەڵاتدارانی هەرێم، سیاسەت و بەرنامەکانیان لەدەوری چەقی دەسەڵاتی خۆیان دەسوڕێتەوە، بە بەکارهێنانی کارتی ستەمی میللی دەیانەوێ لەسەر ئاستی عێراق بەشی زیاتر بپچڕن و لە ناوخۆی هەرێمیش بەهرەمەندبن لەدەسەڵاتی رەها، لەم ڕوانگەیەوە ڕیفراندۆم پێش ئەوەی ئەنجامبدرێ دەنگەکانی رژاوەتە گیرفانی ئەم دەسەڵاتەوە، ئەگەر چانسی سەرکەوتنیشی هەبێ ئەنجامەکەی نە سەربەخۆییەو نە دەبێ بە پڕۆژەیەک بۆ چارەسەری ستەمی میللی، بە پێچەوانەوە دەبێ بەگەمەکردن بەکارتی دەوڵەتی نەتەوەیی، ئەمەش هەوڵێکی ترسناکە بە ئاراستەی وێرانکردنی زیاتری هەرێم، چونکە لەکاتێکدا بەڕێوەدەچێ کەدەوڵەتی نەتەوە لەبەردەم دووڕیانێکدا یە، لەلایەکەوە ل□ ب□ر□ی□ك هەڵدەوەشێتەوەو داروپەردووەکەی بەسەر سەری خەڵکی ئەو وڵاتەدا دەڕووخێ، لەلایەکی ترەوە بە باوەشێنکردنی نەتەوەپەرستی قوتی دەکەنەوەو خەڵکی بۆ دەکەنە سووتەمەنیو سەرەنجام کەمینەیەك بەهرەمەند دەبن لە خێرو بەرەکەتەکەی. هەر بۆیە بەرزکردنەوەی ئەم کارتە لەبری ئەوەی کەنالیزەی چارەسەری کێشەی نەتەوەیی بێ لەم بارودۆخەدا ئاگری تێبەردەدات و دەیخاتە پاڵ کێشەی تائیفی لەعێراق، کەماوەی 14 ساڵە ئاگری لەم وڵاتە بەرداوەو تەڕو ووشکی پێکەوە سوتاندووەو زەمینەی خۆشکردووە بۆ ئەوەی ببێ بەمۆڵگەو پەناگاو ژینگەی تیرۆریزم و زیاتر بوونی دەستتێوەردانی ووڵاتانی زلهێزی دنیاو ووڵاتانی ناوچەکە.

هەڵبەت نەمانی داعش و دەوڵەتە ئیسلامی و فاشیەکەی، فرسەتێکە بۆ دەستپێکردنێکی نوێ، بۆ پێکهاتنی دەوڵەت و قەوارەیەکی سەربەخۆ لەکوردستان کە هاوبەشی و هاوژیانی کوردو پێهاتەکانی تر دابین بکات و دەسەڵاتدارێتی تیایدا لەخوارەوە بۆ سەرەوە رێکخرا بێ، تا ببێ بە نمونەیەکی کاریگەر لەعێراقێکدا کە بەدەست پێکدادانی قەومی و مەزهەبی و تائیفیەوە دەناڵێنێ و هەنگاوێکی پێشڕەو بێت بۆ

زەمینەخۆشکردن بۆ گۆڕینی ئەو سیستەمە سیاسی و ئابوری و سەربازییەی لەناوەندیش دامەزراوە.

ئەم فرسەتە وادەخوازێ کە هەرێم لەئامادەکاری سیاسی و ئابوری و کۆمەڵایەتی گونجاودابێ بۆ ئەو کارە، بەکردەوە قەوارەیەکی سەربەخۆ دروستبکات کە دانیشتوانەکەی خۆیان بەخاوەنی بزانن، هەست بکەن لەچوارچێوەیدا و لەڕێگەیەوە ژیان و گوزەرانیان بەرەو باشتر دەڕوات، لەئازادی و لەخزمەتگوزاری مەدەرن و ئەمنیەت و ئاسایشی زیاترو ئاسودەیی کۆمەڵایەتی بەهرەمەند دەبن، هەروەها ئامادەکارییەکان بەجۆرێک بێ کە مەترسی دەوڵەتانی ناوچەکە، هێزە شۆڤێنیەکانی ناوەند و تورکیا و ئێران و پیلانگێڕی و سات و سەودای ئەو دەوڵەتانە پووچەڵ بکاتەوە. لەکاتێکدا بەکردەوە هەرێم هیچ ئامادەکارییەکی بۆ ئەو کارانە نەکردووە، هەر لەبەرئەوە بارودۆخی ئێستا بە یەکلاکردنەوەی پرسی سەربەخۆیی کورد لەڕێگەی ڕیفراندۆمەوە نە لەڕووی کات و نە لەڕووی ئامادەکاری ناوخۆیی و نێودەوڵەتییەوە لەبار نییەو کارێک بۆ لەبارکردن و ئامادەکردنی زەمینەی سەرکەوتنی نەکراوە.

لەم سەنگەیەوە هەڵوێستی دروست لەدەوری بەشداری بە «بەڵێ» یان «نەخێر» یان بایکۆتکردنی ڕیفراندۆم نیە، بەڵکو هەنگاو نانە بۆ ئەو ئامادەکاریانە، هاوکات جیاکردنەوەی ڕیزی سەربەخۆیی لەهێزە ناسیونالیستە کوردیەکان و بەرەنگاربوونەوەی ئەم بڕیارەو ئەم پڕۆژەیەیە وەک ئەڵقەیەک لەئەڵقەکانی کۆی سیاسەت و ئەزمونی حوکمڕانی هەرێم، وە لەو ڕێگەیەوە پەردەهەڵماڵین و پرۆتستکردنی کۆی ئەو سیاسەت و بەرنامە کۆنەپەرستیەی ئەو پارتانە بەسەر خەڵکی کوردستاندا ساغیان کردۆتەوە.

یەکێتی کۆمۆنیستەکان لەعێراق
کۆتایی تەموزی 2017